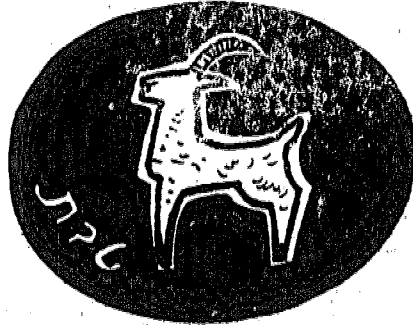

Handwritten signature or initials.

יום ר' י' טבת 23.12.66 עלון מס' 769
ג ב ע ת - ח י מ ה מ א ו ח ד

שבית פיס

מועצת הקיבוץ לשאלות חינוך

במשך הימים המועטים שעברו מאז מועצת גבעה-כרנר נשמעו תגובות חבריים להחלטות המועצה ולמהלכה, והן שונות. אף בין משתתפי המועצה, פשעך אני, ההד אינו אחיד, אף על פי שבשאלות העיקריות, אלה שנתנו היו לחילופי דעות, נתקבלו הסיכומים פה אחד בועדת ההחלטה שייצגה את כל הדעות וכן נתקבלו ללא התנגדות במליאת המועצה.

שמעתי תוהים: מה מביאה איתה המועצה, מה חידשה, במה ענתה לרחשי לב הציבור בחקר-פה האחרונה? נדמה לי כי נימת האכזבה הנלווית לשאלות אלו מקורה בצימצום זווית הראייה בה משקיפים על תוצאות עבודתה של המועצה. אכן, חבריים רבים מתכוונים ל א ה ד ה נ ו - שאים מאלה שדורנו, והוא ענין קיומו של בית ספר בכל ישוב. גם כדיונים ברחבי הקי-בוץ, שקדמו למועצה הבהועצה עצמה, הושמעו הצעות רכזיה לגבי עיקרון זה, ולעומתו העלו את דעיון בית הספר המשותף לישובים אחדים. ואמנם דנה המועצה בנושא זה דיון יסודי ומגוון, ואף סיכמה אותו בהחלטות שקולות ומגשרות בין חפיסות שנוטאו. אכן, רכזיה אין בהן, אולם לא נכון יהיה לומר כי אין בהן ביטוי והיענות לצרכים שהזמן גרמם. עוד אשוב להחלטה בסעיף זה, שענינו בעיקר מסגרת ואירגון, אחרי שאסקור את הסעיפים האחרים שענינם תוכן ומהות.

המועצה זנה גם בנושאי יסוד אחרים והם: א. ההשכלה, מהותה ומגמותיה בחינוך הקיבוצי; ב. קיום יסודות השיתוף ואחדות הגורמים בחינוך המשותף; ג. החינוך לתנועה.

לא כל הנושאים זכו למידה שווה של היקף הדיון - וזאת מפאת קוצר הזמן, אולם ככולם הושמעו דברים בעלי משקל, ונחגלה בהם מידה רבה של אחדות דעות.

הכל הדגישו את הצורך בהעלאת ומת ההשכלה, אולם הדגש הושם על ההשכלה הבסיסית - הכוללת, הממוזגת, המעצבת אישיות בעלת חודעה החישובית וקולקטיביסטית, המקנה כושר בחירה בין צורות חיים ותודעה של היתרון שבערכים האנושיים והחברתיים.

הכל שללו את בולמוס העודת הבגרות שפקד חלקים מסויימים בציבור, בה בשעה שח-גים פדגוגיים מתקדמים בארץ ובעולם נאבקים על ביטולה של בחינת הבגרות, כמעורחת את דרכי הלמידה והאזירה החינוכית בבית הספר. ואמנם ההחלטה בנקודה זו היתה נחרצת וחד-משמעית.

כגולת הכותרת של הדיונים וההחלטות בסעיף זה של ההשכלה דואה אני את ההחלטה בדבר "שנת י"ג", שנת השכלה נוספת שתוענק לכל בן ובת בקיבוץ.

רוח הדברים שנאמרו בדיון על הגשמת החינוך המשותף הלכה למעשה רחוקה היחה מאי-דיאליזציה של המציאות. דובר על התרופפות הקשר בין החוליות המהוות את גורמי החינוך - בית הספר, בית ההורים, החברה הקיבוצית - על התרחקות הציבור, והציבור הצעיר בפרט, ממחשבת החינוך, על פגומות בחיפוקו של בית הילדים, על החעיפות מחנכים מלסמור על ערכים קלאסיים של דרכנו החינוכית. הסיכומים של המועצה, שמגמתם תיקון פני הדברים, יחייבו היערכות מהודשת של מוסדות החינוך המקומיים והמרכזיים, לשם החזרת האחדות של גורמי החינוך ולשם קירובו מחדש של הציבור לבעיות החינוך ולצרכיו ואמנם נקבעו קוים ודרכי פעולה בכיוון זה. (המשך בעמוד הבא)

(המשך - על היועצה בגבעה-ברנר)

גם הדיון בדבר החינוך לתנועה עמד בסימן של אי-נחת מההישגים בשטח זה. בעוד שבכל החומים האחרים גילה דור הצעירים חכונות מעולות וכושר חיפקוד, הרי קיים עדיין חוסר ודאות בדבר זיקתו האידאית ונכונותו למצוא בדרך רעיונית את זהותו העצמית. המשתתפים בדיון ניסו להתמודד עם בעיה מורכבת זו ואף להצביע על דרכים "ליצירת חנאים נוספים לחויה, לבחינה ולביטוי עצמאי של הבנים בדרך לשותפות מלאה בקיבוץ, המבוססת על בחי-רה וזיקה רעיונית". באחת שורה חמימות דעים: החינוך התנועתי-רעיוני הוא חוכן מתכניו של החינוך בקיבוץ והוא מתגשם בתוכו בשתי המסגרות השלובות: בית הספר והתנועה - חטיבת הבנים.

אני רואה קשר טבעי בין העמדה האחידה והנחרצת שנתגלתה במועצה ביחס לעניינים אלה של מהות ותוכן בחינוך הקיבוצי ובין הסיכומים בסעיף הדין בענין המסגרה - מקומו של בית הספר. גם המשתתפים שראו כהכרח המציאות את בית הספר המשוחף כפתרון לישובים הקטנים, הדגישו כי אכן מחיימים היחרונות של אחדות הגורמים וזיקה ישירה אל גורמי הבסיס בבית הספר שבישוב. בהחלטות נאמר כי קיום בית הספר בכל ישוב היא דרכו של הקיבוץ. עם זאת הודגש הצורך ביצירת מסגרות להגברת צורות השיתוף בין בתי ספר שכנים, לעזרה ולהסתייעות הדדית בשטחים המשלימים את פעילותו הבסיסית העצמית של כל בית ספר. כן נאמר כי בחנאים מסויימים ולפי צורך מקומי מיוחד תפעל ועדת החינוך להקמת בית ספר משותף לכיחות געורים ביישובים שכנים של הקיבוץ המאוחד, שיתבסס על אי-הפרדה בין גורמי החינוך התנועתי: בית הספר, חטיבת הבנים, הקיבוץ המאוחד.

נקבע כי בכל איזור תפעל ועדה קבע מטעם ועדת החינוך להגברת העזרה ההדדית ולביצוע השיתוף המתאים והמבוקש באותו איזור.

יצויין כי בבירורים במסגרות שקדמו לכינוס המועצה, וכן בדיוני היועצה, היו דוקא אלה החברים מהיישובים הקטנים שהגנו על קיום בית הספר במקום, והדגישו את חפיקו הכונה של בית הספר בחיי הישוב הקטן ובגידולו.

המועצה דנה גם בבעיות החינוך במדינה, בהשתתפות ראשי משרד החינוך - סגן השר והמנהל הכללי. במרכז דיון זה עמדו מבנה בית הספר היסודי במדינה ושיטת ההקצבה, הנהוגה באיזורים מסויימים. חברי הקיבוץ שהשתתפו בדיון גילו דעהם בזכות שמירת שלמותו של בית הספר היסודי ונגד שיטות חינוך והשכלה העלולות להנציח את הפילוג העדתי והחברתי.

הכל ציינו את הרמה הגבוהה של הדיונים ואת הרוח הטובה שבאה לידי ביטוי בניסוח הסיכומים ובאישורם. ואחרון אחרון - את "הכשרון להכנסת אורחים" שגילה - "הקיבוץ הגדול בעולם".

י ו א ל

*****

ל א א ה ו ב ה ו ל ש מ ו א ל י ק
ל נ ש ו א י ה ס
ולכל בני משפחת שמואלי ביום שמחתם

*****

לחיה וגיורא מגל
ולכל בני המשפחה
להולדת הבת והנכדה
נ ו ר י ח

*****

הערב מרצה אצלנו נחמן בן-שלום
על

"התופעות הפאראפסיכולוגיות ומהות הנפש"

הערב נערכת במשק מעין-צבי מסיבת נשואיהם של אהובה ושמואליק. החברים מוזמנים. המכוננית חצא ממגרש החנייה בשעה 8.30

ל מ ר ד כ י ס ג ל

דבני משפחתו

להולדת הנכדה

ע י ד י ח

*****

אמש הרצה מ' אידר לוי

על גוף האדם

כבהרצאות הפופולריות הקודמות של מרצה זה - גם הפעם הייתה ההשתתפות בהרצאה מלאה. הוא ימשיך וירצה אצלנו על נושא זה עוד פעמים - בעוד שבועיים ובעוד חודש.

בהקלאות

בימים של גשמי
ברכה וזעף כאחה.

מיומן הכז המשק

הפעם היומן "רטוב" לגמרי. עוד לפני שבועיים חשנו לבצורת ואילו כעת עברנו אח-380 מ'מ גשמים. ככה זה - כשאינן גשם "מק-טרים" וכשיש גשם גם כן "מקטרים". ובכן - כרגע זה מספיק לנו בהחלט.

בשטחים עומדים המים. בשטח בין הוואדיות עלולים עודפי המים לגרום לנזקים חמורים. ואילו ב"מהדרין" זרימה עצומה של "נחלים" וניכרים היטב ניזקי הסערה באבוקדו ובבני-נות. חוץ מזה - הפרעות רציניות בקטיף הה-דרים לכן צפויה סכנה חמורה לנזקי ברד במי-דה ויימשך מזג האוויר הסגרירי. חשש נוסף, שעלול להתהוות עם מזג אוויר זה - פיגורים בעבודות בענפי השדה ובעיקר במטעים.

ב ב י ח מתבטאים הנזקים בעיקר בענף ה ה ו ד י ם. הוצפו הסככות התחנות של הלול הישן בהם מ ה - נזקים חמורים במב-נה בעקבות הסערה. ובכלל בכל - הפרעות רצי-ניות השמל - חוטים קרועים, עמודים נופ-לים וקצרים בכל פעם.

הכמויות העצומות של המים חוץ זמן כה קצר פתחו מחדש את אגם "וואדי חוואריה" המפורסם (אחרי הפרס הווחיק), אשר הציף את הפרדס ובעיקר את חלקת הוולנסיה.

כ ד פ ח - נוסף לרטיבות והבוץ הרב בעיקר בחצרות - ישנן הפרעות רציניות בהא-בסה. אין ירק בשטחים ובמידה ריש אין אפש-רוח לקצור. פיגורים גדולים באספקת הקליפות בשל "הקטיף החלש" ושימוש מוגבר בתחמיץ, עובדה שהגרום לבעיה חמורה בעוד חודש חוד-שיים. גם השימוש הרב בקש בגלל הרטיבות עלול לגרום למחסור בקש לקראת סוף החורף.

ומכל אלה מ ת כ ק ש ת ה ע ו כ ד ה - של ביזבוז גדול בימי עבודה של "הפרעות גשם". הנהנים העיקריים ממצב זה - ענפי המלאכה הקולטים חלק מימים אלה ומתאפשרת על ידי כך הקדמת עבודות שונות בעיקר במסגריה ובנגריה.

ואחרון אחרון חביב - "ד י ו ק" - מפעל לחריטה אוטומטית, שהוקם בשטח התעשייה והמ-לאכה, ליד התחניה. מי שעדיין לא הציץ לשם מוזמן. הרכבתם והצבתם של המכונות כמעט והו-שלמה ונעשים עתה המאמצים לרכוז הזמנות ולק-שור קשרים עם לקוחות אפשריים. על מפעל זה נוכל אולי לכתוב ביהר פרטים בעלון הבא.

א מ י ר

לשלוש המשפחות הצעירות - מחי וג'ני בני, חמרה ואלברט עובדיה, החל ועמוס סביליה, שהצטרפו למשקנו בימים אלה - החברים והיל-דים מקבלים את פניכם בכרחה חמה. אנו מאחלים לכם ולבנותיכם הקטנות שתמצאו בקרב משפחתנו הגדולה את ביתכם.

בר נשמה

לחברנו חיים גבעון ז"ל
שנפטר ב-27 בדצמבר 1963

יום ג' אחרי המבול

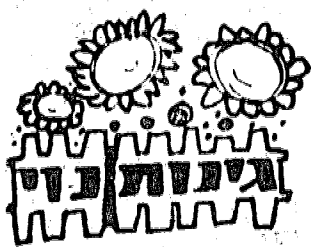
הלכנו לראות את השטחים הנמוכים בד-רום. נזכרנו באותם הימים כשאגם היה מש-חרע מעין-החורש עד לחורשה ליד בית הקי-רוך ואנשי חברת החשמל ניגשו בסירה כדי לבצע תיקון דחוף בקו...

היום, אחרי 100 מ'מ גשם, אשר באו אחרי ה-200 מ'מ לפני שבוע - המים כמעט ואינם עומדים בשטחים. העלת הניקוז החושה מוציאה אותם לנחל מוולה. רק פה ושם נוצ-צים שטחי מים קטנים כיחס בחוץ שקעים, וגם אותם אפשר היה לנקז בכמה מכות מעור.

נחל מוולה החייב לקלוט את כל מי הני-קוז הזוררים כהעלה החל מגבעות זלפי - עלה, כנראה, אתמול על גדותיו ואף הציף את הגשר. היום הוא חזר לאפיקו ורק בו-רוח וחורים כציפוי הגשר וכן סלקים מע-טים שנעקרו והובלו בזרם - מעידים על גובה המים אתמול.

נחל אלכסנדר הפך לנהר וזרם מים אדי-רים זורם באפיקו הרחב. סימנים מעידים כי גם אתמול גובה המים היה רחוק מלהגיע לגשר.

יישר כוח לרשות הניקוז של עמק חפר. לילי

עובדי הנוי מבקשים שהחברים יפסיקו לקטוף ענפים ופרחים מהגינות הציבוריות. "הקטיף" המחנהל בימים אלה פוגע קשות בשי-חיים. כדאי לכם לדעת - מה שיפה בצנצנת יפה פי כמה על השיחים בחוץ.

נעמי משי - יוצאה לסמינר רכזי בריאות שיימשך 3 שבועות. החל מיום א' 25 לדצמבר תהיה קופת הבריאות בידי אילנה כץ. בעני-נים שאינם סובלים דיחוי יכולים החברים לפנות לחובשות במרפאה.

ל ש ר ה ו ג ב י ג ב ר י א ל י

ברוכים הבאים

לביית גבעת-חיים

ברית התנועה הקיבוצית (מתוך דוח שנתי)

חשיון המאורגן כתנובה -

מחברים והולכים המקרים של שיווק בלתי מאורגן וכמובן לא באמצעות תנובה. חופעה זו נפוצה בעיקר בקרב המושבים. פה ושם נעשו גם הסדרים בהסכמת תנובה של שיווק שלא באמצעותה. לא אחת נקראה הועדה הכלכלית לחת דעתה על המצב ולע- שות למניעת התדרדרות נוספת. יש להניח שלקראת ועידת תנובה, שתחקיים כמתוכנן בעוד כחצי שנה, ייעשה כל שניתן כדי להתגבר על המצב.

אספיקה

כל סיבה ל"שבח אחים גם יחד" טובה גם אם היא אינה באה לציין הישג תרבותי-רוחני של החברה או של אחד מחבריה, או הבאה לציין הצלחתו של ענף מענפי המשק.

גם עליה ברמת החיים ושיפור בענפי השירות לנחיתותו של החבר - ראויים לציין. מכל מקום טוב להתבדח על כך. ובקיצור היה שמח באותה מסיבה לציין הנכח בית האספקה. כלומר - היה שמח עד לאותו רגע" ארוך, שקראו את השורה האין-סופית של מצרכי החמרוקים והממתקים למיניהם והוברר ללא צל של ספק, שרבים הם החברים, שהשכלתם בשטח זה לקויה בחסר והפרטים המובטחים מהם והלאה היו...

מילא, יתגברו... אולם דבר אחד היה פגום במסיבה ושום- פים להרגשתי זן חברים רבים והוא - מאר- גני המסיבה לא השכילו להעריך את עבודת- חן של כל העובדות באספקה.

אין כל עובדי ענף כלשהו, גדול או קטן, חייבים לעסוק בריכוזו וגם אין צורך בזה. אולם בעבודה היומית של מוסד האספקה מחלוקת כל ש ל ו ש הח- ברות. תודת הקבירה נתונה לקטה ודות על מאמציהן ועל יחסן לחברים וחבל שזה לא בא לביטוי במסיבה, כי זאת הייתה ההזדמ- נות לכך.

ב מס ע הא ב נ ק ד ו

בסתיו האחרון הוספנו 30 ד' נטיעה, אשר נקלטה היטב. אנו דוגלים בשיטת נטיעה סתוית כדי שהשחילים יספיקו להשתרש עד לעונת החמ- סינים באביב ואז הם גדלים בעוצמה רבה. בש- כיל חלקה זו נטענו במיוחד בננות באביב 66. אמנם הקרקע איננה מן הטובות בשביל גידול זה ולולא האבוקדו לא היינו נוטעים אותו.

החלקות הקודמות בנות ה-2 עד 6 שנים עומדות יפה ואולי אף קצת יותר מדי יפה. החלקה בח ה-6 עם הזן 3 ל נסגו והולגם ולפי המלצת מומחים נצטרך לעקור עצים כדי לאפשר המשך קיומם של עצים שאנו מעוניינים בהם. חוסר אור גורם לגידול גבוה, לפעמים עד 15 מטר, כשחלקם הנמוך מתיבש והולך. קטיף כזה, אפילו במחירים של היום יקר מדי. ונשאלת השאלה - מהו מרחק הנטיעה הרצוי? לפי שעה אין חשובה על כך.

לצערנו נכשלנו בחלקה הראשונה. חלק נעקר לפני שנה ולפי כל הסימנים נצטרך לעקור עוד עצים מ-20 עד 25 דונם. המקובל הוא שאפשר לנטוע אבוקדו בכל מקום בו מצליחה הבננה, אולם האבוקדו כנראה לא יסתגל לקרקע כבדה מדי. הוא פשוט נחנק מחוסר אויר. היסודל מטע שנשא פרי במשך עשר שנים בלבד - הפסד גדול בו, כי האבוקדו מניב אח פרוי במשך עשרות שנים.

קטפנו עד כה כ-20 טון בקירוב מהזן אסינגר והזן החשוב פוארטא.

משלוח אחד של שני טון הגיע ליעד בלתי ידוע עד היום. וזה סיפור המעשה - לפני מס- פה שבועות כשבאנו בבוקר למטע נוכחנו לדעת, שהארגזים עם הפרי, שקטפנו יום לפני זה נעלמו. הוזמנה המשטרה וזו בעזרת חברים מן המשק חקרה וחיפשה בכל הסביבה והעלתה חרס בידה. היו אלה גנבים זריזים מאד. הם אפיו- לו הרבילו את פרי עמלנו במכוננית גנובה... (לא אצלנו).

הסערה האחרונה גרמה לנשירה רבה של הפרי המיועד לקטיף רק בעוד 2 - 3 חודשים. אנו אוספים אותו ושולחים אותו לבית האריזה. ישחולר, כמובן, למכור אותו. פרי כזה מבוטח נגד נזקי טבע, אבל הפסד יש בו בכל זאת הן במשקל והן במחיר...

לפני זמן מה נפגשנו באיזור עם מנהל משרד החקלאות. הוא החרשם מאד מהתפתחות המטעים ועודד את המשקים לנטיעה מזורזת. המשרד מעניק קצוים פיתוח רציני לכל גידול- לי היצוא והאבוקדו בראש כל אלה. נערך מחקר שווקים מקיף באירופה והוברר סופית, שאין לנו מתחרים מסוכנים וישנם כל הסיכונים ידם לשווק כמורים גדולות, אשר לפי שעה אי- נם בנמצא. על כן צריך לנטוע!

כשלחנו על מנהל משרד החקלאות - מדוע הוא ממליץ על נטיעת אבוקדו דווקא - הוא השיב בחיוך: "היום זה ההבדל הטוב ביותר שיש לי להציע לכם..."

אח כן גם אנו נוסף וניטע בסתיו הבא.

חנן כהן

תחשו קציב

לאחר דיונים והצבעות באסיפות, לאחר בירורים בוועדות מצומצמות נחבלה השיטה של חקציב אישי בלבד. אולם טעות יהיה לחשוב, כי קל להכניסה למסלולה החקיין חוץ זמן קצר. הדבר כרוך בעבודה שקדנית של הישובים וחשבונות. כי אכן שנת מעבט היא...

כשפנינו למחסנאיות וביקשנו הסברים "מהלכים החדשים" ואולי אף סיכום כלשהו היו הן ישובות ליד שולחן הכרטיסיות, מחשבות ומסכמות, מוחקות ורושמות ואין שעתן פנויה לסקירה ממצה. מה גם שעבודתן מופרעת לעתים קרובות על ידי עירעורים, בקשת הסברים ותיקון החשבון... בענין זה מבקשות המחסנאיות לומר ולהזכיר לחברים: "ישנה החלטה ברורה שכל חריגה מן המקובל, כל סטייה מן החקציב והחשבון, חייבות לקבל את אישור הוועדה, שנבחרה במיוחד למטרה זו ואל נא תפריעו לנו בעבודתנו".

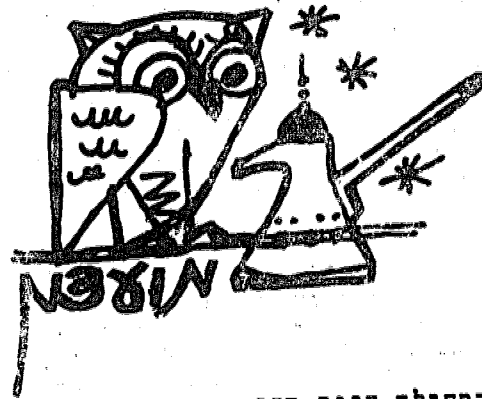
ואמנם עושות המחסנאיות את כל המאמצים להחיל כבר בזמן הקרוב בעבודה סדירה, כגון - שעות קבלה, תצוגה פריטי חורף וכד'. הן מקוות שדבר זה יסתדר כבר החל מן השבוע הבא ותתפרסם על כך הודעה מיוחדת.

לאחר שיוכנס סדר "סופרמרקט" הלבוש ייקבעו גם מספר ימים רצופים לפגישות עם חברים כדי לצאת מן הפיגור. לאחר מציאת יהיו, כמוכן, גם ימים ושעות קבועות "קבלת קהל" ולא להרוצים "לקנות" דבר מן הדברים. ייקבע גם יום קבוע לפגישה שקטה למתן עצה ולהסדר ההזמנות השונות במסגרת החקציב.

עד אז אפשר כבר עתה לקבל פתק לרכישת מעיל או צמר לסריגה - על פי בקשה שיכ-ניסו המבקש והמבקשת לחיבה במחשן הבג-דים. והפתק המבוקש יגיע לידיהם.

ואשר לבעיית התפירה. תופרים עתה לח-תונות, לנוסעים לחו"ל ולכל אלה שלא חפרו להם אשתקד. מוצדק, לא כן? מה עוד שסידור העבודה אינו מותר ומוציא את התופרות לתורנויות שונות על אף העובדה שהן מסרו את התורנויות בחודש אוקטובר, בעונת השקט בתפירה. בשל כל אלה לא חוכל להחמלא בקרוב מיכסת התפירה.

בסיום הפגישה ביקשו המחסנאיות להו-סיף ולומר: "אנו משקיעות שעות רבות כדי להביא לידי ביצוע נמרץ של ההסדר החדש ואנו מקוות להחזיק מעמד ולא ליפול ברו-חנו עקב הקשיים והמכשולים, הנגרמים לנו על ידי חברים שונים, שמספרם אמנם קטן, אך ההפרעה היא ניכרת. מטרותנו העיקריות לה-ביא את הדברים למצב שיניח את דעתם של החברים והחברה כולה. על כן, אנא, החאז-רו בסבלנות ובהבנה".

התחילה עונת החורף ועמה הצפיפות במועדון. עם הישיבה בחדר סגור גדל גם השימוש בעתו-נים וכחבי-עת למיניהם. על המרפסת יוש-בים בחוגים גדולים יותר ומשוחחים, אך ב-חדר, מסביב לחנורים, יושבים וקוראים. לרשות המבקרים ישנו גם החדר הקטן שיעדנו אותו בעיקר למשחקים.

אנו משתדלים להביא עתונות מכל הסוגים וככל האפשר לגוון את המבחר, אך לא נוכל להמשיך בכך באם לא ישחנה היחס של ציבור המבקרים במועדון.

הנכנס למועדון ב-8 בערב מוצא מקום חרבותי ואסטטי; הנכנס אליו בשעה 11 בערב מוצא עתונים וחבורות בכל מקום - על השולחנות ומתחחיהם - כשהם קרועים ומקומטים. והמדובר הוא לא בעתונות יומית או שבועית, כי אם בכחבי-עת יקרים וחשובים שאנו נוהגים לכרכם ולשמרם משנה לשנה. אנו מבקשים ממבקרי המועדון להתחייס לרכוש זה כאל דכושם הם. קראת בחוברת היום, זכור כי חבר אחר ירצה לקרוא בה מחר כפי שאחא חרצה לקרוא בכחב-עת, שהיה היום בידי אחר.

אם יחסם של הבאים למועדון לא ישחנה ניאליץ לחזור על מיבצע, שעשינו אותו לפני זמן מה והם טוב ימצאו את המדפים ריקים. רצוי שפנייהנו-בקשתנו תתקבל ברצינות, כי אנו מתכוונים לפתוח את המועדון - ללא כיבוד וללא עובדת - מדי פעם גם בין השעות 7 - 9, בערבים שיש במשק סרט, הרצאה או אסיפה.

אנו חייבים לחדש את התורנות של כל הציבור בעזרה להגשה. לא נאה הדבר, שרק חברי ה"לגיון" יעשו זאת. משך העזרה בזמן הלחץ על הדלפק הוא לכל היותר שעה ועל פי רוב גם פחות מכך. נתלה רשימה ליד הכניסה למועדון ואנו מבקשים את החברים להרשם בתאריכים הרצויים להם. אנו מבטיחים להז-כיר להם זאת באותו ערב...

כבר זמן רב שאנו מחלבטים בשאלה אם יש במועדון מקום גם לתוכניות אחרות, כגון - קונצרטים, הרצאות וכד'. נראה לנו כי יש מספיק תוכניות כלליות במשק והמועדון נועד בעיקר למפגש ולבילוי חופשי. נשמח לשמוע דעות והצעות של חברים על כך.

ולסיום - תודה לענף הוורדים, המספק לנו פרחים אחת לשבוע ועובדיו דואגים ביוזמתם הם - ללא כל פנייה - לקישוט המועדון.

בילוי נעים!

עליזה

מדוע הם נוהרים אלינו?

מחוך מכתבה של ליזה מדגמרק אל מימי:

"מן הידיעות בעתונים וברדיו אני מבינה שהמצב אצלכם נעשה רציני (כשל פשיטה סמוע). אני בטוחה שאנשים רבים בעולם חושבים עליכם והם לצידכם. אני רוצה שחזרן, שגם אם עזבנו את ישראל לא שכחנו אתכם ואנו עושים פעולת הסברה ותעמולה לאידיאות שלכם. אני כל כך נרגזת כאשר אני שומעת, שהישראלים רוצים במלחמה והם אשר מתחילים בה. אני מקדישה הרבה מזמני כדי להסביר עובדות פשוטות, ובסוף הם מסכימים אתי ומודים שלא ידעו עליכם ולא כלום או רק מעט מאד..."

אלסבט מהולנד כחבה לרוח:

שמונה חודשי שהותנו בגבעת-חיים היה בהם עולם ומלואו והרגשתי בית מושלמה. והכנסת האורחים שלך וידידותך הן אשר גרמו להרגשה זו. רות, מדי פעם שאלת אותנו: מדוע אתם באים, מדוע אתם עובדים פה? ולא ידענו להשיב. עתה בבית, נדמה לי, שאני יודעת את התשובה.

אמנם, בישראל חייבים אתם להלחם, להגשים וכאן באירופה המערבית הכל מאורגן, אך לדעתי זהו אחד החסרונות בחברתנו. אין להט, אין אידיאליזם כפי שמצאנו אותו בגבעת-חיים.

בישראל היינו צריכים להוכיח את עצמנו לא ברכוש של אבא, אפילו לא בחינוך שקיבלנו, אלא רק במה שהיינו אנו עצמנו ולעשות עבודה שלא היינו רגילים בה - זאת חוויה המעניקה בטחון עצמי.

לפני שבוע כיבדו אותי בבוטנים מתוך צרת "גח" ומיד הרגשתי עצמי בבית!

המצאותם של בנים ובנות מאומות שונות בחוכנו חולה זה מזמן להיות בכחינת דבר יוצא דופן ומעורר סקרנות. הם באים והולכים, מהם השוהים חודשים ארוכים ומהם רק מספר שבועות. אתה פוגש בהם בחדר-האוכל, כמועדון, במקומות עבודה שונים, בערבי "בצורתא" ובמסיבות חברים. מתרגלים לצלילי השפות הזרות, רוקמים עמהם יחסי ידידות והכל נראה, כי כך היה מששת ימי בראשית...

ואף על פי כן שבים אנו לכתוב עליהם דרך רצון להבין ולהסביר תופעה מוזרה זו. באחד הימים, יום אפור וגשום, סרנו למחסנה של פדות, פטרוניח' וידידתם הגדולה של כל הנוכרים. פורת ישבה מוקפת סלי גרביים, חביבה וחד עם בגדי עבודה וארונות גדושים בדברי לבוש למיניהם ועל שאלחנו "מה הם מחפשים פה?" השיבה ללא היסוס: "הם נוצרים לשמש, לשמים הכחולים ולחורף היס-היכונני. באים סטודנטים אשר סיימו לימודיהם ובעלי מקצוע שונים - לפני שיתחילו בלימודים גבוהים יותר או בחיים עצמאיים עושים טיול בעולם וישראל אחד המקומות הקוסמים, שהודות לקיבוצים ניתנת להם האפשרות לשהות פה זמן ממושך יותר ולטייל ככל שירצו, כשתנאי האירוח בקיבוצים מאפשרים להם את זאת ביד רחבה".

ובאים מכל האומות - שוייצרים, שוודים, דנים, הולנדים, אמריקאים ועוד ועוד. מדי פעם ישנם ביניהם גם יהודים ואלה בנוסף לכל מחנכים גם בחוויה ציונית... כדי להוכיח כי אין בקבלתם למשק כל אנרכיה וכי קיים חוק וסדר בדבר מוציאה פדות מעין "הצהרה" עליה חייב להתום כל אחד מן הנוכרים הרוצה להתקבל אצלנו וזו לשון ההצהרה:

"בתקופת שהותך במשק תהיה אחד מן הקולקטיב - תסעד את ארוחותיך בחדר האוכל; תוכל לבלות בערבים כמועדון כרצונך; תוכל להשתחף במסיבות של המשק ובפעילויות החברתיות והחדרות; באם תרצה תוכל להצטרף לאחת ממשפחות הקיבוץ. אנו מצפים ממך שתחיים עצמך לחנאי העבודה במשק, המאורגנת על ידי מוסדותינו. קבל בגדי עבודה, נעלי עבודה, קציב חודשי לאספקה קטנה, מחקים סיגריות ועוד. אולם הקיבוץ אינו אחראי על האונה כלשהי העלולה לקרות לך או על איבוד רכוש כלשהו משלך. ובאם וכאשר תתבקש לעזוב את המשק מסיבה כלשהי תעשה זאת ללא התנגדות".

הם עובדים 19 יום בחודש. בשאר הימים דשאים הם לטייל בארץ כרצונם. עבודתם טובה ויעילה. הם עובדים בכל מקום משום שהם מעוניינים להכיר כל דבר ובשטח זה לא היו לנו כל תקלות.

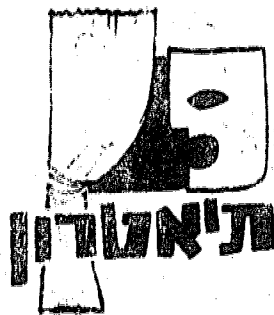
דובם ככולם נפרדים מאתנו לאחר תקופה קצרה או ארוכה כשהם מרוצים מאד מן הקשרים שרקמו עם החברים ולעתים קרובות מתקיימים קשרים אלה במשך שנים באמצעות מכתבים, רבים מהם חזרו אלינו בשנית ואף בשלישית.

להוכחת דבריה הוציאה פדות מן המגירה שני אלבומים גדולים גדושי תמונות ודברי פרוזה נרגשים, שאחדים מהם אנו מעתיקים כאן. נערה מהולנד כותבת: "היתה זו תקופה דבת רש-מים וקשה לי כמילים מעטות לבטא מה חשובה היתה עבורי. אך הדבר החשוב ביותר היתה הידידות שהענקתם לי. תודה על הכל ומקרה אני להתראות עמכם בעתיד הלא רחוק".

והנער משוודיה כותב: הנה כי כן הגיע הזמן שעלי לומר שלום לגבעת-חיים ולכל האנשים הנחמדים שבשתי פה. אתגעגע לעבודה, לטיולים עם יהודה המקסים וכמובן גם לחורף הישראלי. תודה מיוחדת למשפחה הנפלאה - פדות והרברט".

פדות סיימה את סיפורה באופטימיות האופיינית לה והביעה בהחלטיות את דעתה, שעלינו להמשיך במפעל זה. עד כה זה לא פגע בנו במאומה ואין לפקפק בתועלת החברתית והמעשית בו.

גן הדובדבנים

כידוע, לא זכחה ההצגה להצלחה קופתית גדולה ואף לא לבקורת נלהבת ובכל זאת לא נמנעו המבקרים להמליץ עליה. מדוע? ראשית כל למען המחזה עצמו, אשר גם בקריאה רגילה מעניק חוויה ומעורר מחשבה.

בדרך כלל אומרים כי קשה לקלקל מחזה קלאסי, אך בקשר ל"גן הדובדבנים" יאה אולי לומר, שקשה להצליח בהצגתו על אף סגולותיו המצויינות. בכל זאת מחעקשים גדולי הבמאים בארצות שונות, בעיקר באנגליה ובצרפת, להחמודד עמו בידיעה מראש כי אינם צפויים להם זרי דפנה. רצונם של הבמאים לעלות אה מחזות חיו של צ'כוב על אף הקושי מוסבר בזה, שנוסף לכשרונו הגדול כאמן, כמחזאי הוא הקדים את דורו וצער צעדים ניכרים לקראת המחזה המודרני. הוא שבר את המסורת של חוקי המחזאות הקלאסית, שהצמדו אליהם אינה מבטאת אה ראייה העולם של האדם המודרני. צ'כוב אמנם לא הכריז על זאת. לא היתה לו תיאוריה אמנותית משלו כמו לכרכס, למשל. אולם בקוראנו את מחזותיו בלי הפרשנות החדשה של במאים בני זמננו, אנו רואים כמעט אה כל היסודות, המובלטים במחזה מודרני. כדיאלוג חסרים היסודות של ההתנגשות וההתנצחות והוא דומה יותר למונולוג; מודגש היעדר קומדיניקציה; חוסר הדב-רות בין האנשים הקרובים ביותר. דוגמאות לכך אפשר לראות בשיחון של וריה ואניה, כאשר וריה רומזה על תוכניתה להכנס למנזר מתוך יאוש אין אניה מגיבה על כך והיא מדברת באותו רגע על משהו אחר לחלוטין. דוגמה אחרת היא - הופעתה של האומנת הנלעגת אך הטר-גיח כבידוחה ובחוסר קשר עם בני האדם. הגיבורים אצל צ'כוב הם כבר אנטי-גיבורים. הם מצטיינים באוזלת-יד, כאי יכולת לפעול ולהחליט ובאי הכרח המציאות כפי שהיא.

אמנם, חכונות אלו מיוחסות בעיקר לנציגי מעמד האצילים השוקע, אך צ'כוב אינו מצטמ-צם בחיבור שקיעתו של מעמד זה בלבד. גישתו היא כלל אנושית. גם לופחין, נציג המעמד העולה, דבק בו המום של חוסר יכולת להחליט בחחום האהבה.

צ'כוב הוא משורר צעיר ויגונו של האדם. יגונו על הזמן החולף ללא רחמים; על החיים הקצרים, בהם מוחצות לא פעם הזדמנויות וכו'. אוחו יגונו הופך לפיוט ואוירה ומזיגה זו של ריאליזם ופיוט מהווה את ייחודו של צ'כוב. לא פחות מן המילים הנאמרות על ידי דמויותיו חשובות "השתיקה" המפורסמות של צ'כוב, הבאות לידי ביטוי מודגש עוד יותר במחזותיו האחרים, כגון - "שלוש אחיות".

במחזה "גן הדובדבנים" יש הוראות מפורטות על מראה הבמה, התאורה ועוד. מודגש שצ'כוב החשיב יותר את התמונה הכללית של האור המצב מאשר את החפחות העלילה ומכאן גם סטיות מפויימת.

"גן הדובדבנים" טרגדיה או קומדיה? בדף הראשון של הספר כתוב - קומדיה ב-4 מערכות, אך בקריאת המחזה אנו מחדשמים בעיקר מן העצב והמלנכוליה בו. לרבים ידוע הויכוח שהיה לצ'כוב עם הבמאי יוצר האסכולה התיאטרלית - סטניסלבסקי, אשר ביים את הצגת הבכורה של המחזה במוסקבה. המחבר רגז והתאונן עליו על כי עשה מהקומדיה שלו טרגדיה. את הסיבה לכך יש לראות בכך, שצ'כוב סלד מהפטרס של אסכולת זאת. צ'כוב, שפעל ויצר במאה ה-19 כבר צעד לקראת הטרגיקומדיה האופינית כל כך למחזה של המאה ה-20.

ובחור צופים - מה ראינו על הבמה? ראשית כל - התפאורה. גן הדובדבנים אצל צ'כוב הוא לא רק דקע להתרחשויות אלא נושא בפני עצמו. הוא סמל לעבר היפה והרומנטי בעיני רניבסקיה, שממנו היא אינה יכולה להנחקן הוא סמל השיעבוד והניצול בעיני פטיה הסטן-דנט הנצחי; הוא שטח החייב לשאת רוחים בעיני לופחין, נציג הבורגנות העולה. עוד ניואנסים שונים של החיחשויות אליו. בחור שכזה היה הגן פחות מדי מודגש על חבמת, פחות מדי זוהר, אם כי חילופי האורות ורגוני הצבעים השרו אוירה נאוחה.

אשר למשחקן של הדמויות שמחה אני שלא להצטרף לבקורת הקטלנית של חלק מהמבקרים, לה זכחה רחל מרכוס בחור רניבסקיה. נכון, החפקיד של אשה ענוגה בעלת גינונים אויס-טוקרטיים, נוגדת, דומני, אה המנטליות של שחקנית זו, כפי שאנו מכירים אותה בחפקידיה העממיים האחרים. למרות גילה הצטיינה רחל מרכוס בקום נשי והיא הצליחה לשוות להליכו-תיה חן ואלגנטיות אצילית. לדעתי הופעתה מחבלת על הדעת, גם אם אין כה גדולה.

מה שנוגע ליתר השחקנים איני מתכוונת לחלק ציונים לכל אחד. החברים ראן, החרשמן ושפטו כל אחד לפי טעמו. רצוני להעיר בקשר לדמוחה של האומנת החמהונית, שלה חפקיד חשוב במחזה בהיותה מגלמת דמות גרוטסקית אמיתית, תערוכה של טרגיות ונלעבות, אולם השחקנית מרים גבריאלית לא ידעה, לדעתי, לשוות לחפקיד זה את משמעותו האמיתית.

אעיר עוד מספר מילים בנוגע ללבטיו של רכז החרבות בהזמינו כרטיסים להצגה זו או אחרת. קשה להסתמך על דעה הקהל הכללית ואפילו לא על דעתם של חברי משקים, שראו אה ההצגה לפני זה. גם הבקורת האמנותית היא לעתים רחוקות אחידה. על פל רוב מוצאים שלייה וחיוב במאמר אחד וזה טבעי. הבקורת היא אינה הצבחה ציונים כי אם ניתוח אמנו-חי. גם במקרים הנדירים בהם המבקרים מביעים התלהבות כללית איננה עדיין מבטיחה שחלק גדול מציבורנו לא יתאכזב. הדוגמה המובהקת לזאת היתה ההצגה "מסיכת יום הולדת" לפינטר. רכז החרבות מוכרח להביא בחשבון גורמים שונים ובמקרה של "גן הדובדבנים" שהוא מחזה מעולה, הבקורת האמנותית, אם גם לא התלהבה, לא שללה אותו. היתר נשאר, כמוכן, בחחום שיפוטו של החבר הבוחר בהצגה זו או אחרת.